

in.ihned.cz/zahranici

a obyvatelé zbytku Nizozemska mu nerozumí. Fríština se povinně vyučuje ve školách, provincie se oficiálně jmenuje Fryslan a místní názvy se tu píší frísky. Spousta obyvatel dokonce odmítá nazývat své rodné město Leeuwarden, ale dává přednost frískému Ljouwert. Pokud vás kultura severní nizozemské provincie zajímá, určitě navštivte Fríské muzeum v krásné štitové budově v ulici Turfmarkt.

Podniknete vzrušující cestu časem: uvidíte krásné portréty ze 16. století, staré fríské kroje, spoustu druhů porcelánu, ukázky historického malovaného nábytku z města Hindeloopen anebo kroje žen z Hindeloopenké oblasti. Zajímavá je i expozice o ostrově Ameland.

Z Fríského muzea se přesuňte rovnou do Keramického muzea Princessehof, které najdete v ulici Grote Kerkstraat. Palác ze 17. až 18. století byl v letech 1731 až 1765 sídlem princezny Marie Louise van Kessel-Kassel, manželky Johana Wilema Friso, prince Oranžského. Po ní je pojmenován. Dnes jsou v jeho rozlehlých prostorách vystaveny obrovské sbírky nejrůznější keramiky. Největší sbírku uměleckých dlaždic na světě bohužel kvůli rekonstrukci můžete vidět až v roce 2006. Za vidění ovšem stojí také sbírka japonského, čínského a vietnamského porcelánu. V přízemí muzea si můžete koupit nejrůznější vkusné keramické zboží od váz přes čajové servery až po dlaždice.

Kde žila Mata Hari

V těsné blízkosti keramického muzea stojí dům číslo 212, ve kterém žila nejslavnější leeuwardenská rodačka, údajná špiónka Mata Hari. Ta tvrdila, že pochází ze šlechtické rodiny a její matka byla javanská kněžka. Ve skutečnosti se jmenovala Margaretha Geertruida Zelle, byla dcerou leeuwardenského kloboučníka a vyrůstala v malém bytě nad obchodem.

Margaretha se po neúspěšném manželství v roce 1904 odstěhovala do Francie, kde

začala vystupovat jako Mata Hari (v malajštině to znamená „světlo dne“) a živila se exotickým tancem. Byla slavná a bohatá, měla zámožné a vlivné milence. Patřil mezi ně například šéf berlínské policie, pro kterého začala pracovat jako špiónka. Její další milenec, velitel francouzské kontrašpiónáže kapitán Ladoux, jí rovněž nabídl práci vyzvědačky. Tyto kontakty se Margareth za první světové války staly osudnými. Byla ve Francii obviněna za špiónáž pro německou stranu a 15. října 1917 popravena.

Až po její smrti se začaly množit dohady, že práci špiónky přijala jen naoko, politice vůbec nerozuměla a žádné důležité informace ani jedné straně nedonesla. V Leeuwardenu si kromě jejího domu můžete prohlédnout i její pomníček – malou sochu tanečnice v ulici Voorstreek.

Na šikmou věž

Ulice Grote Kerkstraat patří k nejhezčím ve městě. Na jejím západním konci si prohlédněte nejstarší leeuwardenský kostel Grote Kerk, kterému se říká také Jacobijnerkerk. Pochází z 15. století a je v něm hrobka princů Oranžských z konce 16. století. Určitě se projděte po malebných zákoutích v okolí kostela, který obklopuje nejstarší zástavba v Leeuwardenu.

Na opačném konci Grote Kerkstraat se vám otevře výhled na nejslavnější stavbu ve městě – nedokončenou pozdně gotickou věž Oldehoeve. Cihlová věž má zajímavou minulost. Obyvatelé Leeuwardenu zatoužili po stejně impozantním chrámu, jaký si v letech 1469 až 1482 vybudoval nedaleký Groningen. V roce 1529 konečně dali dohromady dostatek peněz a položili základní kámen vysoké věže na místě, kde už v roce 1100 stála malá kaple. Stavitelé však neměli zkušenosti s prací na nestabilní fríské půdě, která se skládá hlavně z písku a jílu. Věž měřila pouhých deset metrů, když se začala povážlivě naklánět na severozápad. Pod-

HISTORIE

Nejstarší zmínka o Leeuwardenu je ze 13. století, ale oblast byla osídlena nejméně o tři staletí dřív. Z archeologických nálezů se usuzuje, že město vzniklo spojením tří vesnic Oldehoeve, Nijehove a Hoek. Tehdy byl Leeuwarden přímořským městem a důležitým obchodním přístavem – stál na břehu mořského ramena Middelzee, které bylo v 16. století zahrazeno a vysušeno. Přibližně ve stejné době se Leeuwarden stal hlavním městem Frieslandu. Odedávna se tu čile obchodovalo, především s hovězím dobytkem a potravinami. Frísové si vždycky vážili své samostatnosti a dlouho úspěšně bojovali o zachování nezávislosti. Ke Spojeným provinciím nizozemským bylo jejich území připojeno až v roce 1581. Dodnes si zachovaly jazyk, který mnohem víc než holandštinu připomíná an-

gličtinu nebo keltštinu. Nejdůležitější období v dějinách města spadá do let 1584 až 1747, kdy v Leeuwardenu žili Oranžští princové. Pokud vás jejich éra zajímá, hodně se o ní dozvíte ve Fríském muzeu. Dnes má Leeuwarden asi 90 tisíc obyvatel, žije obchodem a snaží se těžit z turistického ruchu v nedaleké oblasti Fríských jezer. Deset tisíc hektarů vodní plochy, většínou propojené kanály, přitahuje do regionu čím dál víc návštěvníků a stejně tak oblíbené jsou nedaleké Západofríské ostrovy.

FOTO: EMANUEL MIZIA

Domy na nákupní třídě

KAM NA JÍDLO

- Na kávu a polední menu zajděte do **Haersma Huys** (Tweebaksmart 49), poblíž Fríského muzea)
- Oblíbeným podnikem s hezkým interiérem, kam se rádi chodí na jíst i místní, je **Eetcafé Spinoza** (Česal 50-52).
- Na skvělou francouzskou kuchyni zajděte do **Piet Paaltjens** (Uni-abuurt 12).
- Velký výběr jídel nabízí **restaurace de Vrouwenpoort** (Nieuwestad 1) na jedné z nejrušnějších tříd ve městě.